

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2024. április 25.*

„Előzetes döntéshozatal – Uniós polgárság – EUMSZ 20. cikk – Tagállami és harmadik országbeli állampolgárság – Harmadik ország állampolgárságának megszerzése – Valamely tagállam állampolgárságának és az uniós polgárságnak a törvény erejénél fogva történő elvesztése – Lehetőség arra, hogy valamely harmadik ország állampolgárságának megszerzését megelőzően kérelmezzék a tagállami állampolgárság megtartását – A tagállami állampolgárság elvesztése következményeinek az uniós jogra tekintettel történő egyedi vizsgálata – Terjedelem”

A C-684/22–C-686/22. sz. egyesített ügyekben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek tárgyában, amelyeket a Verwaltungsgericht Düsseldorf (düsseldorfi közigazgatási bíróság, Németország) a Bírósághoz 2022. november 8-án érkezett, 2022. november 3-i határozataival terjesztett elő az

S. Ö.

és

a **Stadt Duisburg** (C-684/22)

között,

valamint

N. Ö.,

M. Ö.

és

a **Stadt Wuppertal** (C-685/22)

között,

valamint

M. S.,

S. S.

* Az eljárás nyelve: német.

és

a **Stadt Krefeld** (C-686/22)

között folyamatban lévő eljárásokban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: C. Lycourgos tanácselnök (előadó), O. Spineanu-Matei, J.-C. Bonichot, S. Rodin és L. S. Rossi bírák,

főtanácsnok: M. Szpunar,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- M. S. és S. S. képviseletében B. Steeger Rechtsanwältin,
- a Stadt Krefeld képviseletében S. Wolf, meghatalmazotti minőségben,
- a német kormány képviseletében J. Möller és R. Kanitz, meghatalmazotti minőségben,
- az észkormány képviseletében M. Kriisa, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében S. Grünheid és E. Montaguti, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2023. december 14-i tárgyaláson történt meghallgatását követően, meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek az EUMSZ 20. cikk értelmezésére vonatkoznak.
- 2 E kérelmeket az S. Ö. és a Stadt Duisburg (Duisburg város, Németország) között, valamint N. Ö., M. Ö. és a Stadt Wuppertal (Wuppertal város, Németország) között, valamint M. S., S. S. és a Stadt Krefeld (Krefeld város, Németország) között az e jogviták felperesei német állampolgárságának elvesztése tárgyában folyamatban lévő három jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

A nemzetközi jog

3 Az Európa Tanács keretében 1997. november 6-án elfogadott és 2000. március 1-jén hatályba lépett, az állampolgárságról szóló európai egyezményt (a továbbiakban: az állampolgárságról szóló egyezmény; kihirdette: a 2002. évi III. törvény) a Németországi Szövetségi Köztársaság 2005. május 11-én ratifikálta.

4 Az állampolgárságról szóló egyezménynek „Az állampolgárság *ex lege* vagy a részes állam kezdeményezése alapján történő elvesztése” című 7. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A részes állam nem rendelkezhet belső jogában az állampolgárság *ex lege* vagy a részes állam kezdeményezésére történő elvesztéséről, kivéve az alábbi esetekben:

a) egy másik állampolgárság önkéntes megszerzése;

[...]

e) a részes állam és a szokásosan külföldön tartózkodó állampolgára közötti tényleges kapcsolat hiánya;

[...]”

5 Ezen egyezmény „A többes állampolgárság egyéb lehetséges esetei” című 15. cikkének b) pontja előírja, hogy az egyezmény rendelkezései nem korlátozzák a részes állam annak belső jogában történő meghatározásához való jogát, hogy az állampolgárság megszerzése vagy megtartása függ-e egy másik állampolgárságról való lemondástól vagy annak elvesztésétől.

Az uniós jog

6 Az EUMSZ 20. cikk értelmében:

„(1) Létrejön az uniós polgárság. Uniós polgár mindenki, aki valamely tagállam állampolgára. Az uniós polgárság kiegészíti és nem helyettesíti a nemzeti állampolgárságot.”

(2) Az uniós polgárokat megilletik a Szerződések által rájuk ruházott jogok, és terhelik az azokban előírt kötelezettségek. Így az uniós polgárok többek között:

a) jogosultak a tagállamok területén szabadon mozogni és tartózkodni;

[...]”

A német jog

- 7 A Staatsangehörigkeitsgesetz (az állampolgárságról szóló törvény) egységes szerkezetbe foglalt szövege (*Bundesgesetzblatt*, III. rész, 102-1. sz.) 25. §-ának az 1999. július 15-i Gesetz zur Reform des Staatsangehörigkeitsrechts (az állampolgárságról szóló jogszabályok reformjáról szóló törvény) (BGBl. I., 161. o.) 1. §-ának 7. pontjával módosított, 2000. január 1-jétől hatályos, az alapügyekre alkalmazandó változata (a továbbiakban: StAG) kimondja:

„(1) A német állampolgár a külföldi állampolgárság megszerzésével elveszíti állampolgárságát, ha a megszerzés az ő vagy törvényes képviselője kérelmére történik, de a képviselt személy csak akkor veszíti el állampolgárságát, ha fennállnak azok a feltételek, amelyek mellett a 19. § szerint az elbocsátás kérelmezhető. Az első mondat szerinti elvesztés nem következik be, ha a német állampolgár az Európai Unió egy másik tagállamának, Svájcnak vagy olyan államnak az állampolgárságát szerzi meg, amellyel a Németországi Szövetségi Köztársaság a 12. § (3) bekezdése szerinti nemzetközi szerződést kötött.

(2) Nem veszíti el állampolgárságát az, aki a külföldi állampolgárság megszerzése előtt megkapta az illetékes hatóság írásbeli engedélyét az állampolgársága megtartására. [...]. Az első mondat szerinti kérelemről való döntés során mind a közérdek, mind a magánérdek körébe tartozó szempontokat mérlegelni kell. Olyan kérelmező esetében, akinek szokásos tartózkodási helye külföldön van, figyelembe kell venni különösen azt, hogy valószínűsíteni tudja-e a Németországhoz való kötődésének fennmaradását.”

- 8 A StAG 30. §-ának (1) bekezdése a következőképpen szól:

„(1) Jogos érdek valószínűsítése esetén az állampolgársági hatóság kérelemre megállapítja a német állampolgárság meglétét vagy hiányát. A megállapítás kötelező hatályú minden olyan ügyben, amelyben a német állampolgárság megléte vagy hiánya jogilag releváns. Közérdek fennállása esetén a megállapítás hivatalból is történhet.”

- 9 A 2004. július 30-i Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet (a külföldiek szövetségi területen való tartózkodásáról, kereső tevékenységéről és integrációjáról szóló törvény; BGBl. 2004 I, 1950. o.) 38. §-a a következőképpen rendelkezik:

„(1) A volt német állampolgár számára:

1. letelepedési engedélyt kell kiadni, ha a német állampolgárság elvesztésének időpontjában a szokásos tartózkodási helye német állampolgárként öt éve a Németországi Szövetségi Köztársaság területén volt;

2. tartózkodási engedélyt kell kiadni, ha a német állampolgárság elvesztésének időpontjában a szokásos tartózkodási helye legalább egy éve a Németországi Szövetségi Köztársaság területén volt.

Az első mondat szerinti engedély iránti kérelmet a német állampolgárság elvesztéséről való tudomásszerzéstől számított hat hónapon belül kell benyújtani.

[...]

(2) Azon volt német állampolgár részére, akinek a szokásos tartózkodási helye külföldön van, tartózkodási engedélyt lehet kiadni, ha elégséges német nyelvtudással rendelkezik.

(3) Különleges esetekben az (1) vagy (2) bekezdés szerinti tartózkodási engedély az 5. §-tól eltérve is kiadható.

[...]”

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

C-684/22. sz. ügy

- 10 S. Ö., aki 1966-ban született Törökországban, 1990-ben utazott be Németországba. Nős és három gyermek apja. 1999. május 10-én honosítással szerzett német állampolgárságot, és 1999. szeptember 13-án elbocsátották a török állampolgárság kötelékéből.
- 11 S. Ö. 2018. május 25-én, a fia számára szóló úti okmány iránti kérelmével összefüggésben közölte, hogy ismét török állampolgárságot szerzett.
- 12 Miután a német hatóságok komoly kétségeiket fejezték ki azzal kapcsolatban, hogy fia német állampolgársággal rendelkezik-e, S. Ö. 2019. április 25-én azt kérte az illetékes honosítási hatóságtól, hogy az állítson ki számára olyan állampolgársági tanúsítványt, amely lehetővé teszi számára a német állampolgársága fennállásának bizonyítását. Ezt követően S. Ö. Duisburg város területére költözött.
- 13 2019. szeptember 13-i igazgatásrendészeti határozatával Duisburg város a StAG 30. §-a (1) bekezdésének megfelelően megállapította, hogy S. Ö. már nem rendelkezik német állampolgársággal. Duisburg város szerint a török állampolgárság visszaállítása 2000. január 1-je után történt, és az a StAG 17. §-a (1) bekezdésének 2. pontja és a 25. §-a (1) bekezdésének első mondata alapján a német állampolgárság automatikus elvesztését eredményezte. Ez csak akkor lett volna másként, ha a török állampolgárság visszaállítására 1999. december 31. előtt került volna sor, mivel a StAG 25. §-a (1) bekezdése első mondatának az ezen időpontig hatályos változata csak a külföldön lakóhellyel rendelkező német állampolgár esetében írta elő a német állampolgárság megszűnését. S. Ö. azonban nem bizonyította, hogy a török állampolgárságot az említett időpont előtt szerezte vissza.
- 14 S. Ö. keresetet indított e határozattal szemben a Verwaltungsgericht Düsseldorf (düsseldorfi közigazgatási bíróság, Németország), azaz a kérdést előterjesztő bíróság előtt.

C-685/22. sz. ügy.

- 15 Az 1959-ben, illetve 1970-ben született török állampolgárságú M. Ö. és N. Ö. házaspár 1974-ben utazott be Németországba. 1999. augusztus 27-én honosítással szerezték meg a német állampolgárságot, és 1999. szeptember 2-án elbocsátották őket a török állampolgárság kötelékéből.
- 16 2005. szeptember 1-jén a Wuppertal város (Németország) hatóságaival folytatott megbeszélés keretében M. Ö. és N. Ö. bejelentette, hogy 2000. november 24-én ismét török állampolgárságot szereztek.

- 17 E tekintetben benyújtották a török főkonzulátus 2005. augusztus 31-i igazolását, amely szerint 1999. szeptember 2-án kérelmezték a török állampolgárságuk visszaállítását, amely a minisztertanács 2000. november 24-i határozatával megtörtént.
- 18 2021. február 24-i igazgatásrendészeti határozataiban Wuppertal város a StAG 30. §-a (1) bekezdésének megfelelően megállapította, hogy M. Ö. és N. Ö. már nem rendelkezik német állampolgársággal. Az önkormányzati hatóság szerint a török állampolgárság 2000. november 24-i visszaállítása a StAG 17. §-a (1) bekezdésének 2. pontja és a 25. §-a (1) bekezdése első mondatának első fordulata alapján a német állampolgárság automatikus elvesztését eredményezte. Ez csak akkor lett volna másként, ha a török állampolgárság visszaállítására 1999. december 31. előtt került volna sor, mivel a StAG 25. §-a (1) bekezdése első mondatának az ezen időpontig hatályos változata csak a külföldön lakóhellyel rendelkező német állampolgár esetében írta elő a német állampolgárság megszűnését. M. Ö. és N. Ö. azonban nem bizonyította, hogy a török állampolgárságot az említett időpont előtt szerezték vissza.
- 19 M. Ö. és N. Ö. keresetet indított e határozatokkal szemben a Verwaltungsgericht Düsseldorf (düsseldorfi közigazgatási bíróság) előtt.

C-686/22. sz. ügy

- 20 Az 1965-ben, illetve 1971-ben született török állampolgárságú M. S. és S. S. házaspár 1981-ben, illetve 1989-ben utazott be Németországba. Honosítás révén 1999. június 10-én megszerezték a német állampolgárságot, majd elbocsátották őket a török állampolgárság kötelékéből.
- 21 M. S. és S. S. azt kérte, hogy a német állampolgárság megszerzését követően állítsák vissza a török állampolgárságukat.
- 22 2017. december 19-én M. S. és S. S. annak megállapítását kérte Krefeld várostól (Németország), hogy német állampolgársággal rendelkeznek.
- 23 Krefeld város 2021. február 24-i igazgatásrendészeti határozataival a StAG 30. §-a (1) bekezdésének megfelelően megállapította, hogy M. S. és S. S. már nem rendelkezik német állampolgársággal. Az önkormányzati hatóság szerint a török állampolgárság visszaállítására 2000. január 1-jét követően került sor, és ez a StAG 17. §-a (1) bekezdése 2. pontjának és 25. §-a (1) bekezdése első mondatának megfelelően a német állampolgárság automatikus elvesztését eredményezte. Ez csak akkor lett volna másként, ha a török állampolgárság visszaállítására 1999. december 31. előtt került volna sor, mivel a StAG 25. §-a (1) bekezdése első mondatának az ezen időpontig hatályos változata csak a külföldön lakóhellyel rendelkező német állampolgár esetében írta elő a német állampolgárság megszűnését. M. Ö. és N. Ö. azonban nem bizonyította, hogy a török állampolgárságot az említett időpont előtt szerezték vissza.
- 24 M. S. és S. S. keresetet indított e határozatokkal szemben a Verwaltungsgericht Düsseldorf (düsseldorfi közigazgatási bíróság) előtt.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 25 E három egyesített ügyben a kérdést előterjesztő bíróság először is azt kérdezi, hogy a német állampolgárságnak a StAG 25. §-a (1) bekezdésének első mondatában előírt automatikus elvesztése összeegyeztethető-e az uniós joggal.

- 26 A kérdést előterjesztő bíróság először is megerősíti, hogy a StAG 25. §-ának az alapügyek felpereseire alkalmazandó változata az, amely 2000. január 1-jétől hatályos, mivel ezen időpontot követően szerezték meg újból a török állampolgárságot, és az ezzel ellenkező tények bizonyítása érdekében benyújtott dokumentumoknak nincs bizonyító erejük. Továbbá megállapítja, hogy az alapügyek felperesei a török állampolgárság újbóli megszerzése előtt nem kértek a StAG 25. §-a (2) bekezdésének első mondatában említett, a német állampolgárság megtartása iránti engedélyt.
- 27 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a nemzeti ítélkezési gyakorlat szerint a StAG 25. §-a (1) bekezdésének első mondata összeegyeztethető az uniós joggal, mivel az érintett személy e cikk (2) bekezdésének első mondata alapján kérelmet nyújthat be a német állampolgárság megtartásának engedélyezése iránt, és ezen eljárás keretében a törvény kifejezetten előírja az állampolgárság elvesztése által az érintett személy helyzetére gyakorolt következmények egyedi vizsgálatát.
- 28 Mindemellett a kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak ezen összeegyeztethetőséget illetően. Abban az esetben ugyanis, ha az e 25. cikk (2) bekezdése szerinti, a német állampolgárság megtartásának engedélyezésére irányuló eljárás nem indul meg, ugyanezen 25. cikk rendelkezéseiből az következik, hogy a német állampolgárság elvesztése, és ebből következően a más tagállam állampolgárságával nem rendelkező személyek esetében az uniós polgárság elvesztése automatikusan, bármiféle egyedi vizsgálat nélkül történik.
- 29 E bíróság rámutat, hogy a német jog semmilyen lehetőséget nem biztosít a német állampolgárság elvesztése következményeinek e bekövetkezett elvesztést követő járulékos vizsgálatára. Ilyen esetben az érintett személyeknek csak arra van lehetőségük, hogy a német állampolgárság visszaható hatály nélküli megszerzése céljából új honosítási kérelmet nyújtsanak be.
- 30 Másodszor, rámutatva arra, hogy a StAG 25. §-a (2) bekezdése szövegének megfelelően a német állampolgárság megtartásának engedélyezése iránti kérelem lehetőséget nyújt az uniós jog követelményeinek figyelembevételére, a kérdést előterjesztő bíróság jelzi, hogy az uniós polgári jogállás elvesztésének következményeit a gyakorlatban sem a közigazgatási hatóságok, sem a nemzeti bíróságok nem vizsgálják. A német állampolgárság megtartása iránti engedély ugyanis csak akkor adható meg, ha különleges érdek fűződik a külföldi állampolgárságnak a német állampolgárság megtartása melletti megszerzéséhez. Így a német állampolgárság elvesztésének következményeit, amely az uniós polgári jogállás elvesztését vonja maga után, nem vizsgálják az e jogállásból eredő jogokra tekintettel.
- 31 E körülmények között a Verwaltungsgericht Düsseldorf (düsseldorfi közigazgatási bíróság) úgy határozott, hogy a három alapügyben felfüggeszti az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „(1) Ellentétes-e az EUMSZ 20. cikkel az olyan szabály, amely előírja, hogy valamely harmadik állam állampolgárságának (nem kedvezményes) önkéntes megszerzése esetén a tagállam állampolgársága, és ebből következően az uniós polgárság a törvény erejénél fogva megszűnik, ha az elvesztés következményeit csak akkor vizsgálják, ha az érintett külföldi előzőleg kérelmet nyújtott be a német állampolgárság megtartásának engedélyezése iránt, és e kérelem kedvező elbírálásban részesült a külföldi állampolgárság megszerzését megelőzően?

2) Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén: úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 20. cikket, hogy a német állampolgárság megtartására vonatkozó engedély megadására irányuló eljárás során nem lehet olyan feltételeket előírni, amelyek végeredményben ahhoz vezetnek, hogy az érintett személy és családja egyedi helyzetének a vizsgálatára az uniós polgárság elvesztésének következményeire tekintettel nem vagy nem kellő figyelemmel kerül sor?”

32 A Bíróság elnöke 2022. december 7-i határozatával az írásbeli és a szóbeli szakasz lefolytatása, valamint az ítélethozatal céljából egyesítette a C-684/22–C-686/22. sz. ügyeket.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

33 Kérdéseivel, amelyeket célszerű együttesen vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy az EUMSZ 20. cikket akként kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely előírja, hogy valamely harmadik ország állampolgárságának önkéntes megszerzése esetén e tagállam állampolgársága a törvény erejénél fogva megszűnik, ami a más tagállam állampolgárságával nem rendelkező személyek esetében az uniós polgárság elvesztésével jár, kivéve, ha e személyek a harmadik ország állampolgárságának megszerzése előtt a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságoktól – az érintett köz- és magánérdekek mérlegelése alapján történő egyedi vizsgálatot követően – engedélyt kapnak állampolgárságuk megtartására.

34 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint, bár az állampolgárság megszerzése és elvesztése feltételeinek meghatározása a nemzetközi joggal összhangban az egyes tagállamok hatáskörébe tartozik, az a tény, hogy valamely kérdés a tagállamok hatáskörébe tartozik, nem akadályozza annak, hogy az uniós jog hatálya alá tartozó helyzetekben az érintett nemzeti szabályoknak az uniós jogot tiszteletben kell tartaniuk (2010. március 2-i Rottmann ítélet, C-135/08, EU:C:2010:104, 39. és 41. pont; 2023. szeptember 5-i Udlændinge- og Integrationsministeriet [A dán állampolgárság elvesztése] ítélet, C-689/21, EU:C:2023:626, 28. pont).

35 Márpedig az EUMSZ 20. cikk uniós polgár jogállást biztosítja mindenki számára, aki valamely tagállam állampolgára, azzal a céllal, hogy a tagállamok állampolgárainak alapvető jogállása legyen (2001. szeptember 20-i Grzelczyk ítélet, C-184/99, EU:C:2001:458, 31. pont; 2023. szeptember 5-i Udlændinge- og Integrationsministeriet [A dán állampolgárság elvesztése] ítélet, C-689/21, EU:C:2023:626, 29. pont).

36 Következésképpen jellegénél és következményeinél fogva az uniós jog hatálya alá tartozik az olyan uniós polgárok helyzete, akik – mint az alapeljárás felperesei – csak egy tagállam állampolgárságával rendelkeznek, és ezen állampolgárság elvesztése miatt az EUMSZ 20. cikk által biztosított jogállás, valamint az ahhoz kapcsolódó jogok elvesztésével szembesülnek. Így a tagállamoknak az állampolgársággal kapcsolatos hatáskörük gyakorlása során tiszteletben kell tartaniuk az uniós jogot, és különösen az arányosság elvét (2010. március 2-i Rottmann ítélet, C-135/08, EU:C:2010:104, 42. és 45. pont; 2023. szeptember 5-i Udlændinge- og Integrationsministeriet [A dán állampolgárság elvesztése] ítélet, C-689/21, EU:C:2023:626, 30. pont).

37 Ebben az összefüggésben a Bíróság már kimondta, hogy jogszerű, ha valamely tagállam védeni kívánja a közötte és állampolgárai között fennálló, szolidaritáson és lojalitáson alapuló különleges kapcsolatot, valamint az állampolgársági kapcsolat alapját képező jogok és kötelezettségek

kölcsönösségét (2010. március 2-i Rottmann ítélet, C-135/08, EU:C:2010:104, 51. pont; 2023. szeptember 5-i Udlændinge- og Integrationsministeriet [A dán állampolgárság elvesztése] ítélet, C-689/21, EU:C:2023:626, 31. pont).

- 38 Az állampolgárság megszerzésére és elvesztésére vonatkozó feltételek meghatározására vonatkozó hatáskörének gyakorlása során a tagállam jogszerűen tekintheti úgy, hogy el kell kerülni az állampolgárságok sokféleségét (lásd ebben az értelemben: 2022. január 18-i Wiener Landesregierung [Honosításra vonatkozó biztosíték visszavonása] ítélet, C-118/20, EU:C:2022:34, 54. pont).
- 39 A jelen esetben a StAG 25. §-a (1) bekezdésének megfelelően a német állampolgárok elveszítik állampolgárságukat, ha önként megszerzik bizonyos harmadik országok állampolgárságát. E rendelkezés ezenkívül pontosítja, hogy a német állampolgárság elvesztése nem következik be abban az esetben, ha egy német állampolgár többek között egy másik tagállam állampolgárságát szerzi meg. Amint arra a német kormány rámutatott, e rendelkezés célja lényegében az állampolgárságok sokféleségének megelőzése.
- 40 E célkitűzés elvi jogszerűségét megerősíti az állampolgárságról szóló egyezmény 7. cikke (1) bekezdésének a) pontja, amely szerint a részes állam belső jogában nem írhatja elő belső jogában az állampolgárság teljes vagy saját kezdeményezésére történő elvesztését, kivéve többek között egy másik állampolgárság önkéntes megszerzésének esetét, valamint ezen egyezmény 15. cikkének b) pontja, amely szerint az egyezmény rendelkezései nem korlátozzák az egyes részes államok jogát annak belső jogában történő meghatározására, hogy az állampolgárság megszerzésének vagy megőrzésének feltétele-e egy másik állampolgárságról való lemondás vagy annak elvesztése (lásd ebben az értelemben: 2022. január 18-i Wiener Landesregierung [Honosításra vonatkozó biztosíték visszavonása] ítélet, C-118/20, EU:C:2022:34, 55. pont).
- 41 Ebből következik, hogy az uniós joggal főszabály szerint nem ellentétes az, hogy a StAG 25. §-ának (1) bekezdése szerintiékhez hasonló helyzetekben valamely tagállam közérdekből előírja állampolgárságának a törvény erejénél fogva történő elvesztését, amennyiben állampolgárai önként szerzik meg valamely harmadik ország állampolgárságát, még akkor sem, ha ez az állampolgárság-vesztés az érintett személyek számára uniós polgári jogállásuk elvesztését vonja maga után.
- 42 Mindazonáltal, figyelemmel arra a jelentőségre, amelyet az elsődleges jog az uniós polgári jogállásnak tulajdonít, amely – amint arra a jelen ítélet 34. pontja emlékeztet – a tagállamok állampolgárainak alapvető jogállását képezi, a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságoknak és a nemzeti bíróságoknak kell megvizsgálniuk, hogy az érintett tagállam állampolgárságának elvesztése, amikor az uniós polgári jogállás és az abból eredő jogok elvesztéséhez vezet, tiszteletben tartja-e az arányosság elvét az érintett személy és adott esetben családtagjai helyzetét illetően az uniós jogra tekintettel gyakorolt következményeire vonatkozóan (2010. március 2-i Rottmann ítélet, C-135/08, EU:C:2010:104, 55. és 56. pont; 2023. szeptember 5-i Udlændinge- og Integrationsministeriet [A dán állampolgárság elvesztése] ítélet, C-689/21, EU:C:2023:626, 38. pont).
- 43 A Bíróság kimondta, hogy valamely tagállam állampolgárságának a törvény erejénél fogva történő elvesztése összeegyeztethetetlen lenne az arányosság elvével, ha a vonatkozó nemzeti szabályok soha nem tennék lehetővé annak egyedi vizsgálatát, hogy az állampolgárság ezen elvesztése milyen következményekkel jár az érintett személyek számára az uniós jogra tekintettel (2019.

március 12-i Tjebbes és társai ítélet, C-221/17, EU:C:2019:189, 41. pont; 2023. szeptember 5-i Udlændinge- og Integrationsministeriet [A dán állampolgárság elvesztése] ítélet, C-689/21, EU:C:2023:626, 39. pont).

- 44 Ebből következik, hogy azokban a helyzetekben, amikor valamely tagállam állampolgárságának elvesztése *ipso iure* bekövetkezik a harmadik ország állampolgárságának önkéntes megszerzése esetén, és az uniós polgári jogállás elvesztését vonja maga után, a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságoknak és bíróságoknak módjukban kell, hogy álljon, hogy vizsgálják az állampolgárság elvesztésének következményeit, és adott esetben lehetővé tegyék e személyek számára az állampolgárságuk fenntartását vagy *ex tunc* hatályú helyreállítását (lásd ebben az értelemben: 2019. március 12-i Tjebbes és társai ítélet, C-221/17, EU:C:2019:189, 42. pont; 2023. szeptember 5-i Udlændinge- og Integrationsministeriet [A dán állampolgárság elvesztése] ítélet, C-689/21, EU:C:2023:626, 40. pont).
- 45 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatal iránti kérelmekből kitűnik, hogy a StAG 25. §-ának (2) bekezdése előírja, hogy nem veszíti el állampolgárságát az a személy, aki a harmadik ország állampolgárságának megszerzése előtt kérelmére megszerezte a hatáskörrel rendelkező hatóság írásbeli engedélyét arra, hogy megtartsa állampolgárságát. E rendelkezés hozzáteszi, hogy az ilyen kérelemre vonatkozó határozat meghozatala során mérlegelni kell a köz- és magánérdekeket.
- 46 Amint arra a főtanácsnok az indítványának 58. pontjában lényegében rámutatott, az uniós joggal főszabály szerint nem ellentétes az, ha valamely tagállam előírja, hogy azon következményeknek az arányosság elvére tekintettel történő egyedi vizsgálatát, amelyeket valamely tagállam állampolgárságának elvesztése az uniós jogra tekintettel az érintett személyek számára jelent, az e 25. cikk (2) bekezdésében előírthoz hasonló előzetes engedélyezési eljárás sajátos keretében kell elvégezni.
- 47 Mindemellett az uniós polgárokat az EUMSZ 20. cikk alapján megillető jogok tiszteletben tartásának biztosítása érdekében fontos, hogy ezen eljárás ténylegesen lehetővé tegye, hogy az arányosság ezen egyedi vizsgálatára az e cikk által a Bíróság ítélkezési gyakorlatában értelmezett követelménynek megfelelően kerüljön sor.
- 48 E tekintetben először is a kérdést előterjesztő bíróság jelzi, hogy az említett előzetes engedélyezési eljárás keretében a közigazgatási hatóságok gyakorlata, amelyet a nemzeti ítélkezési gyakorlat is megerősít, abban áll, hogy nem vizsgálják meg az érintett személy német állampolgársága elvesztésének az uniós jogra tekintettel fennálló következményeit, amennyiben az állampolgárság ezen elvesztése az uniós polgári jogállás elvesztését vonja maga után. A német állampolgárság megtartását ugyanis csak akkor engedélyezik, ha valamely harmadik ország állampolgárságának megszerzéséhez különös érdek fűződik.
- 49 Márpedig olyan helyzetben, amikor a hatáskörrel rendelkező hatóságok nem végzik el ezt az arányossági vizsgálatot, vagy amelyben az e hatóságoknak a StAG 25. §-ának (2) bekezdésén alapuló határozatában szereplő indokokból nem tűnik ki egyértelműen, hogy e vizsgálatra sor került, az esetlegesen eljáró nemzeti bíróság feladata ugyanezen vizsgálat elvégzése, vagy annak biztosítása, hogy azt e hatóságok elvégezzék (lásd ebben az értelemben: 2023. szeptember 5-i Udlændinge- og Integrationsministeriet [A dán állampolgárság elvesztése] ítélet, C-689/21, EU:C:2023:626, 53. pont).

- 50 E vizsgálat megköveteli az érintett személy, valamint családja egyéni helyzetének értékelését annak meghatározása céljából, hogy az érintett tagállam állampolgárságának elvesztése, amennyiben az az uniós polgári jogállás elvesztését eredményezi, olyan következményekkel jár-e, amelyek a nemzet jogalkotó által követett célhoz képest aránytalan módon érintenék családi és szakmai élete alakulását az uniós jogra tekintettel. Az ilyen következmények nem lehetnek hipotetikusak vagy esetlegesek (2019. március 12-i Tjebbes és társai ítélet, C-221/17, EU:C:2019:189, 44. pont; 2023. szeptember 5-i Udlændinge- og Integrationsministeriet [A dán állampolgárság elvesztése] ítélet, C-689/21, EU:C:2023:626, 54. pont).
- 51 Ezen arányossági vizsgálat keretében a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságoknak, és adott esetben a nemzeti bíróságoknak, meg kell bizonyosodniuk afelől, hogy az állampolgárság ilyen elvesztése összhangban van az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) által garantált alapvető jogokkal, amelyek tiszteletben tartását a Bíróság biztosítja, és különösen a családi élet tiszteletben tartásához való joggal, amelyet a Charta 7. cikke rögzít. E cikket adott esetben a gyermek mindenek felett álló, a Charta 24. cikkének (2) bekezdésében elismert érdekének figyelembevételére vonatkozó kötelezettséggel összefüggésben kell értelmezni (2019. március 12-i Tjebbes és társai ítélet, C-221/17, EU:C:2019:189, 45. pont; 2023. szeptember 5-i Udlændinge- og Integrationsministeriet [A dán állampolgárság elvesztése] ítélet, C-689/21, EU:C:2023:626, 55. pont).
- 52 Másodsor, az előzetes döntéshozatal iránti kérelmekből kitűnik, hogy a StAG 25. §-ának (2) bekezdése megköveteli, hogy az érintett személy ne szerezzék meg valamely harmadik ország állampolgárságát, mielőtt a német állampolgárság fenntartását kérelmeznék, és adott esetben azt számára engedélyezik.
- 53 E tekintetben a Bíróság már kimondta, hogy a tagállamok a jogbiztonság elve alapján megkövetelhetik, hogy az állampolgárság fenntartása iránti kérelmet észszerű határidőn belül nyújtsák be a hatáskörrel rendelkező hatóságokhoz (lásd ebben az értelemben: 2023. szeptember 5-i Udlændinge- og Integrationsministeriet [A dán állampolgárság elvesztése] ítélet, C-689/21, EU:C:2023:626, 43. pont).
- 54 Márpedig, amint arra a főtanácsnok az indítványának 63. pontjában rámutat, az a követelmény, amely szerint az állampolgárság megtartására vonatkozó engedélyt a harmadik ország állampolgárságának megszerzése előtt kell kérelmezni és megszerezni, tiszteletben tartja az észszerű határidő korlátait, mivel a tagállamok által védhető jogbiztonság érdekében főszabály szerint nem akadályozza meg az érintett személyeket abban, hogy hatékonyan gyakorolják az uniós polgári jogállásukból eredő jogaikat, különösen azt a jogot, hogy a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságok elvégezzék az állampolgárság elvesztéséből eredő következmények uniós jogra tekintettel való arányosságának egyedi vizsgálatát.
- 55 Hangsúlyozni kell, hogy amennyiben a nem más tagállam állampolgárságával rendelkező német állampolgár önként megszerezte egy harmadik ország állampolgárságát, de korábban nem kezdeményezte a StAG 25. §-ának (2) bekezdésében említett eljárást annak érdekében, hogy a német állampolgárság megtartására vonatkozó engedélyt kérjen és kapjon, joggal tekinthető úgy, hogy e megszerzés időpontjában bizonyította, hogy nem kíván többé uniós polgár lenni.
- 56 Ugyanakkor a Bíróság már kimondta, hogy tekintettel arra, hogy valamely tagállam állampolgárságának elvesztése – amennyiben az az uniós polgárság elvesztésével jár – súlyos következményekkel jár az uniós polgároknak az EUMSZ 20. cikkből eredő jogai hatékony gyakorlására nézve, nem tekinthető úgy, hogy megfelel a hatékonyság elvének az olyan nemzeti

szabályozás vagy gyakorlat, amely alkalmas arra, hogy azzal az indokkal akadályozza meg az állampolgárság elvesztésének kitett személyt abban, hogy az állampolgárság ezen elvesztése következményei arányosságának az uniós jogra tekintettel történő vizsgálatát kérje, hogy az e vizsgálat kérelmezésére nyitva álló határidő lejárt, olyan helyzetben, amelyben az érintett személyt nem tájékoztatták megfelelően az ilyen vizsgálat kérelmezéséhez való jogáról és a kérelem benyújtására nyitva álló határidőről (2023. szeptember 5-i Udlændinge- og Integrationsministeriet [A dán állampolgárság elvesztése] ítélet, C-689/21, EU:C:2023:626, 48. pont).

- 57 Így a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak meghatározása, hogy az alapeljárás felpereseit megfelelően tájékoztatták-e a StAG 25. §-ában előírt, 2000. január 1-jétől hatályos eljárásról, amely e bíróság szerint alkalmazandó rájuk. E célból e bíróságnak egyrészt figyelembe kell vennie azt a tényt, hogy ezen időpontot megelőzően e személyeknek le kellett mondaniuk török állampolgárságukról ahhoz, hogy megszerezzék a német állampolgárságukat, ami arra enged következtetni, hogy nem csupán az említett időpontot megelőzően rájuk alkalmazandó német szabályozásról tájékoztatták őket, hanem legalábbis arról a tényről is, hogy e szabályozás célja az állampolgárságok sokféleségének elkerülése, és különösen – főszabály szerint – nem teszi lehetővé a német állampolgárság és valamely harmadik ország állampolgárságának halmozódását.
- 58 E bíróságnak másrészt figyelembe kell vennie azt az összefüggést, amelyben e személyek kérték, majd visszaszerezték a török állampolgárságot. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatokból ugyanis kitűnik, hogy az alapeljárások felperesei mind a török, mind a német állampolgárságot a StAG 25. §-ának az 1999. december 31-ig alkalmazandó változata által a Németországban lakóhellyel rendelkező német állampolgárok esetében megengedett módon kívánták megtartani. Noha a német állampolgárság megszerzése érdekében ezen időpontot megelőzően mondtak le a török állampolgárságukról, majd kérték török állampolgárságuk visszaszerzését, a kérdést előterjesztő bíróság jelzi, hogy a török állampolgárságot ezen időpont után adták meg számukra újból.
- 59 E tekintetben a C-686/22. sz. ügy alapeljárásának felperesei írásbeli észrevételeikben jelzik, hogy nem volt okuk arra, hogy a StAG 25. §-ának reformja előtt előzetes engedély iránti kérelmet nyújtsanak be a német állampolgárság fenntartására, és hogy legalábbis e reformot számukra nem fejtették ki egyértelműen, illetve nem hozták tudomásukra.
- 60 Márpedig ilyen helyzetben, amint arra a főtanácsnok az indítványának 71. pontjában rámutatott, figyelemmel azokra a súlyos következményekre, amelyeket a német állampolgárság elvesztése von maga után, amelyek az uniós polgár EUMSZ 20. cikkből eredő jogainak tényleges gyakorlására nézve az uniós polgár jogállás elvesztését eredményezik, az alapeljárás felperesei számára lehetővé kellett volna tenni, hogy adott esetben átmeneti rendszer keretében ténylegesen megindítsák a StAG 25. §-ának (2) bekezdésében előírt előzetes engedélyezési eljárást a német állampolgárság megőrzése érdekében.
- 61 Annak meghatározása érdekében, hogy az alapeljárás felperesei ténylegesen élhettek-e ezen eljárással és a német állampolgárság elvesztése következményeinek az uniós jogra tekintettel történő egyedi vizsgálatával, fontos, hogy a kérdést előterjesztő bíróság figyelembe vegye azokat az időpontokat is, amikor visszaszerezték a török állampolgárságot. Nem kizárt ugyanis, hogy azokban a helyzetekben, amikor ezen állampolgárság visszaszerzésének időpontja közel volt 2000. január 1-jéhez, vagyis a StAG 25. §-ában előírt eljárás reformjának hatálybalépéséhez, e felpereseknek gyakorlatilag lehetetlen volt ezen eljárás lefolytatása, mivel ez utóbbi megköveteli a német állampolgárság megtartására vonatkozó engedély kérelmezését és megszerzését, mielőtt

valamely harmadik ország állampolgárságát megszereznék. Ilyen esetben, ellentétben azokkal a személyekkel, akik ezen időpontot követően kérelmezték valamely harmadik ország állampolgárságának megszerzését, e felperesek nem kérhették a német állampolgárság fenntartását, és nem várhatták meg az arra adott választ azelőtt, hogy az érintett harmadik ország hatóságai helyt adtak a kérelmüknek.

- 62 Hozzá kell tenni, hogy ha a kérdést előterjesztő bíróság arra a következtetésre jut, hogy az alapeljárás felperesei számára nem tették lehetővé, hogy ténylegesen megindítsák a StAG 25. §-ának (2) bekezdésében előírt, a német állampolgárság megtartására irányuló előzetes engedélyezési eljárást, és hogy a német állampolgárság elvesztése következményeinek az uniós jogra tekintettel történő egyedi vizsgálatában részesüljenek, akkor az ilyen vizsgálatot járulékos jelleggel el kell végezni, az érintett személy által benyújtott, úti okmány vagy az állampolgárságát igazoló bármely más okmány iránti kérelem alkalmával, és általánosabban az állampolgárság megállapítására irányuló eljárás keretében a hatáskörrel rendelkező hatóságoknak adott esetben *ex tunc* hatállyal vissza kell tudniuk állítani a tagállam állampolgárságát (lásd ebben az értelemben: 2019. március 12-i Tjebbes és társai ítélet, C-221/17, EU:C:2019:189, 42. pont).
- 63 A jelen ügyben egy ilyen, a német állampolgárság *ex tunc* hatályú visszaállításának lehetőségével járó járulékos vizsgálatot a kérdést előterjesztő bíróságnak az alapügyekben el kell tudnia végezni, amelyek az érintettek állampolgárságának elvesztését megállapító olyan igazgatásrendészeti határozatokkal szembeni keresetekre vonatkoznak, amelyeket úti okmány iránti kérelmek vagy az állampolgárság megállapítása iránti eljárások keretében fogadtak el.
- 64 E tekintetben pontosítani kell, hogy a német állampolgárság elvesztése uniós jogra tekintettel fennálló következményei arányosságának vizsgálata céljából figyelembe veendő releváns időpont az az időpont, amikor az érintett személy megszerezte vagy visszaszerezte valamely harmadik ország állampolgárságát, mivel a StAG 25. §-a (1) bekezdésének megfelelően ezen állampolgárság megszerzésének vagy visszaszerzésének időpontja szerves részét képezi a Németországi Szövetségi Köztársaság által meghatározott jogszerű kritériumoknak, amelyekről az állampolgárság elvesztése függ (lásd ebben az értelemben: 2023. szeptember 5-i Udlændinge- og Integrationsministeriet [A dán állampolgárság elvesztése] ítélet, C-689/21, EU:C:2023:626, 56. pont).
- 65 A fenti megfontolásokból következik, hogy az EUMSZ 20. cikket akként kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely előírja, hogy harmadik ország állampolgárságának önkéntes megszerzése esetén e tagállam állampolgársága a törvény erejénél fogva megszűnik, ami azon személyek esetében, akik nem rendelkeznek más tagállam állampolgárságával, az uniós polgárság elvesztését vonja maga után, kivéve ha e személyek a harmadik ország állampolgárságának megszerzése előtt a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságoktól – az érintett köz- és magánérdekek mérlegelése alapján történő egyedi vizsgálatot követően – engedélyt kapnak állampolgárságuk megtartására. Az uniós joggal való összeegyeztethetőségnek azonban egyrészt az a feltétele, hogy e személyek észszerű határidőn belül ténylegesen hozzáférhettek az e szabályozásban előírt, az állampolgárság fenntartására irányuló eljáráshoz, és megfelelően tájékoztatták őket erről az eljárásról, másrészt pedig az, hogy ezen eljárás magában foglalja az állampolgárság elvesztésével az uniós jogra tekintettel járó következmények arányosságának a hatáskörrel rendelkező hatóságok általi vizsgálatát. Ennek hiányában e hatóságoknak, valamint az ügyben esetlegesen eljáró bíróságoknak módjukban kell, hogy álljon, hogy járulékos jelleggel folytassanak le ilyen vizsgálatot az érintett személyek által benyújtott, úti okmány vagy az állampolgárságukat igazoló bármely más okmány iránti kérelem

esetén, vagy adott esetben az állampolgárság elvesztésének megállapítására irányuló eljárás során, és e hatóságoknak és bíróságoknak módjukban kell, hogy álljon, hogy adott esetben *ex tunc* hatállyal visszaállítsák ezt az állampolgárságot.

A költségekről

- 66 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

Az EUMSZ 20. cikket akként kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely előírja, hogy harmadik ország állampolgárságának önkéntes megszerzése esetén e tagállam állampolgársága a törvény erejénél fogva megszűnik, ami azon személyek esetében, akik nem rendelkeznek más tagállam állampolgárságával, az uniós polgárság elvesztését vonja maga után, kivéve ha e személyek a harmadik ország állampolgárságának megszerzése előtt a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságoktól – az érintett köz- és magánérdekek mérlegelése alapján történő egyedi vizsgálatot követően – engedélyt kapnak állampolgárságuk megtartására. Az uniós joggal való összeegyeztethetőségnek azonban egyrészt az a feltétele, hogy e személyek észszerű határidőn belül ténylegesen hozzáférhettek az e szabályozásban előírt, az állampolgárság fenntartására irányuló eljáráshoz, és megfelelően tájékoztatták őket erről az eljárásról, másrészt pedig az, hogy ezen eljárás magában foglalja az állampolgárság elvesztésével az uniós jogra tekintettel járó következmények arányosságának a hatáskörrel rendelkező hatóságok általi vizsgálatát. Ennek hiányában e hatóságoknak, valamint az ügyben esetlegesen eljáró bíróságoknak módjukban kell, hogy álljon, hogy járulékos jelleggel folytassanak le ilyen vizsgálatot az érintett személyek által benyújtott, úti okmány vagy az állampolgárságukat igazoló bármely más okmány iránti kérelem esetén, vagy adott esetben az állampolgárság elvesztésének megállapítására irányuló eljárás során, és e hatóságoknak és bíróságoknak módjukban kell, hogy álljon, hogy adott esetben *ex tunc* hatállyal visszaállítsák ezt az állampolgárságot.

Aláírások